

หน่อไม้ฝรั่ง *Asparagus officinalis* Linn. จัดเป็นพืชวงศ์

Liliaceae เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว มีมากกว่า 10 ปี มีเหง้า (Crown) มีข้อและปล้องซึ่งเป็นกิ่งก้านของตาและหน่ออ่อน ส่วนที่ใช้บริโภคคือหน่ออ่อน ลำต้นสูงประมาณ 1-2 เมตร มีระบบราก 2 ประเภท 1) รากสะสมอาหาร ซึ่งมีขนาดใหญ่ เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.3-0.6 ซม. ยาว 1 เมตร ทำหน้าที่เก็บสะสมอาหารสำหรับการเจริญเติบโตของหน่อใหม่ และ 2) รากดูดกลืนมีขนาดเล็กแตกออกจากรากสะสมอาหาร ทำหน้าที่ดูดซึมอาหารในช่วงที่มีการเจริญเติบโตทางลำต้นเหนือดิน

การขยายพันธุ์หน่อไม้ฝรั่งด้วยเมล็ด

นำเมล็ดแช่น้ำที่อุณหภูมิประมาณ 40-50 °C เป็นเวลา 1-2 คืน ห่อเมล็ดด้วยกระดาษทิชชูขนาดใหญ่และเก็บในกล่องพลาสติกเพื่อรักษาความชื้นเป็นเวลาประมาณ 1 สัปดาห์ จนเมล็ดเริ่มจะงอก ปลูกในถุงพลาสติกที่ใส่วัสดุปลูก ดิน:ขี้เถ้าแกลบ: แกลบดิบ ปุ๋ยคอก ในอัตราส่วน 1 : 2 : 0.25 : 2 ต้นหน่อไม้ฝรั่งมีอายุประมาณ 3-4 เดือน จึงนำลงแปลงปลูกที่เตรียมไว้

การขยายพันธุ์ด้วยวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

นำหน่อมาฟอกฆ่าเชื้อและเลี้ยงบนอาหารวิทยาศาสตร์ เพิ่มปริมาณต้นตามต้องการและชักนำให้ออกราก

สภาพแวดล้อมและดินที่เหมาะสม

อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของหน่อไม้ฝรั่ง อยู่ระหว่าง 18-30 °C ถ้าต่ำกว่า 10 °C หน่อไม้ฝรั่งจะไม่แตกหน่อ ดินที่เหมาะสมควรเป็นดินร่วนทราย หรือดินร่วนที่มีอินทรีย์วัตถุมาก หน้าดินลึก ระบายน้ำดี pH 6.0-6.7 ไม่มีวัชพืชอายุหลายปี เช่น แห้วหมู หญ้าแพรก หรือควรปลูกพืชตระกูลถั่วบำรุงดินก่อนปลูก

การใส่ปุ๋ยหน่อไม้ฝรั่ง

เริ่มปลูก 1-6 เดือนแรก ช่วงการเจริญเติบโตและพักต้นควรให้ปุ๋ยที่มีธาตุอาหารตัวหน้าสูง (N สูง) ผสมกับปุ๋ยสูตรเสมอ เช่น 16-16-16 อัตราการใส่ 25 - 30 กก.ต่อไร่ ใส่ทุก 10 - 15 วัน

ช่วงระยะการเก็บเกี่ยว ผลผลิตจะใส่ปุ๋ยที่มีตัวหน้าและตัวหลังสูง (N, K สูง) เช่น สูตร 21-7-14, 13-7-35, 15-5-20 อัตราการใช้ 25 - 30 กก.ต่อไร่ ใส่ทุก 10 - 15 วัน

ช่วงพักต้น ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ประมาณ 400 กรัม/หลุม (3-5 ต้น/ไร่) และปุ๋ย 15-15-15

ประโยชน์ของหน่อไม้ฝรั่ง

1. ใช้ประกอบอาหาร ผลิตเครื่องดื่ม สกัดเป็นยาเพื่อบำรุงสุขภาพ
2. มีเส้นใยอาหาร กรดโฟลิก วิตามิน A, B, C, K
3. มีแร่ธาตุ ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม สังกะสี ทองแดง แคลเซียม
4. มีไขมัน คอเลสเตอรอลและแคลอรีต่ำ
5. ช่วยต้านมะเร็ง
6. ส่งเสริมการทำงานของไต รักษาโรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบ รักษานิ่วในไต

การปลูกหน่อไม้ฝรั่งลงแปลง

ก่อนปลูกหน่อไม้ฝรั่งควรเก็บตัวอย่างดินวิเคราะห์ ไถดินให้ลึก กำจัดวัชพืช ตากดินอย่างน้อย 15 วัน การเตรียมแปลงมีความสำคัญมากสำหรับหน่อไม้ฝรั่ง ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ 2-3 ตัน /ไร่ ย่อยหน้าดินให้ละเอียด สามารถระบายน้ำออกจากแปลงปลูกได้เร็ว ไม่มีน้ำขังและเมื่อฝนตกติดต่อกัน ควบคุมระดับน้ำใต้ดินให้ลึกกว่า 1 เมตร การคำนวณจำนวนต้นหน่อไม้ฝรั่งต่อพื้นที่ปลูก 1 ไร่ (1600 ตารางเมตร)

ระยะในการปลูกหน่อไม้ฝรั่ง ระหว่างแถว 150 ซม. ระยะห่างระหว่างต้น 50 ซม.

การคำนวณจำนวนต้นในพื้นที่ในการปลูกหน่อไม้ 1 ไร่

พื้นที่ในการปลูกหน่อไม้ฝรั่ง 1.50 ม. x 0.5 ม. ใช้หน่อไม้ฝรั่ง = 1 ต้น

ถ้าพื้นที่ในการปลูกหน่อไม้ฝรั่ง 1,600 ม. ใช้หน่อไม้ฝรั่ง = $(1 \times 1,600) / (1.5 \times 0.5) = 2,133$ ต้น

การพักต้นและไว้ต้นแม่และการทำค้าง

ช่วงเวลา 1-6 เดือนแรกควรถอนต้นหน่อไม้ฝรั่งที่มีขนาดเล็กและไม่สมบูรณ์ออก เพื่อให้กอโปร่งไป พยายามเลี้ยงต้นแม่ไว้ 5-6 ต้น/กอ จนกระทั่งหน่อเกิดใหม่มีขนาดใหญ่และมากพอส่งตลาด

การเก็บเกี่ยวผลผลิต จะเก็บผลผลิตได้ประมาณ 50-60 วัน โดยขึ้นอยู่กับสภาพต้นฤดูกาล เกษตรกรต้องสังเกตคุณภาพของผลผลิตเป็นหลัก ถ้าหน่อเล็กหรือต้นเป็นโรคควรพักต้นประมาณ 1 เดือน

การหยุดเก็บเกี่ยวผลผลิตและตอนต้นแม่ บำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี พรวนดินบริเวณโคนป้องกันต้นล้ม ปลอ่ยให้หน่อไม้เจริญประมาณ 1 เดือน (หยุดเก็บเกี่ยวผลผลิต) เก็บต้นชานานใหญ่ไว้ประมาณ 5-6 ต้นต่อกอ ให้ต้นอยู่ห่างกัน และเริ่มทำการปักค้าง ซึ่งเชือกป้องกันต้นโยกล้ม

โรคที่สำคัญของหน่อไม้ฝรั่ง

โรคใบเหี่ยวม้วน

โรคต้นเน่า

โรคแอนแทรกโนส

โรคเน่าเหี่ยว

